

Sygn. akt II UK 354/15

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku B. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanej K. S. z d. M.
o ubezpieczenie społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 13 kwietnia 2016 r.,
na skutek skarg kasacyjnych wnioskodawczynie oraz zainteresowanej K. S. od
wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 17 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W., o ubezpieczenie społeczne, oddalił apelację wnioskodawczynie B. R. oraz zainteresowanej K. M. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ś. z dnia 11 kwietnia 2014 r., którym oddalono odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego z dnia 25 listopada 2013 r., określającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawczynie (pracownicy Biura P. [...]) w okresie od czerwca do września 2013 r. proporcjonalnie do wysokości minimalnego wynagrodzenia i przepracowanych części miesiąca, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z

art. 38 ust. 1, oraz art. 41 ust. 12 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.). Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji jak i ich ocenę, według której wyłącznym celem ustalenia wysokiego wynagrodzenia wnioskodawczynie (w kwocie 7000 zł miesięcznie), było zapewnienie jej w przyszłości wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego związanych z macierzyństwem, co wobec krótkiego okresu zatrudnienia wnioskodawczynie (od dnia 24 czerwca do 13 sierpnia 2013 r.), jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Od powyższego wyroku pełnomocnik wnioskodawczynie i zainteresowanej wniósł dwie skargi kasacyjne, identyczne w treści, i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne przyjęcie prawidłowości ustalenia wymiaru składek na ubezpieczenie wnioskodawczynie podlegającej ubezpieczeniu jako pracownik u płatnika składek, art. 41 ust. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ustalenie dla podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia wnioskodawczynie najniższego miesięcznego wynagrodzenia, przyjęcie nieważności umowy tylko w zakresie stawki wynagrodzenia przy równoczesnym niezakwestionowaniu postanowień umowy dotyczącej stanowiska pracy skarżącej oraz art. 86 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 13 k.p. poprzez przyjęcie dla podstawy wymiaru składek najniższego wynagrodzenia, w sytuacji kiedy wynagrodzenie w tej wysokości nie jest wynagrodzeniem godziwym zważywszy na zakres usług księgowych świadczonych przez wnioskodawczynię, poziom jej kwalifikacji i uprawnień, a także naruszenie art. 378 § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni art. 41 ust. 13 w związku z art. 86 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozwalającej na rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego – „czy organ dokonując weryfikacji umowy o pracę może przyjąć za należne wynagrodzenie w wysokości najniższej krajowej jako

stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, kwestionując wysokość wynagrodzenia jakie zostało uzgodnione przez strony stosunku pracy przy równoczesnym niekwestionowaniu (...) postanowień umowy o pracę, którymi strony określiły zakres i charakter świadczonej pracy (...).”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie

zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Przedstawione zagadnienie prawne, pomijając nawet, że w istocie zmierza ono jedynie do podważenia poczynionych w sprawie ustaleń, stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, było już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego przy podejmowaniu uchwały z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, (OSNP 2005 nr 21, poz. 338). Wyrażono w niej stanowisko, że - w ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - organ rentowy może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.). W uchwale tej Sąd Najwyższy sformułował także tezę, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem może stanowić wyłącznie wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności względem pracy. Alimentacyjny charakter świadczeń i zasada solidaryzmu wymagają bowiem, by płaca, stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki, nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie, by rażąco przenosiła ekwiwalenty jej wkład pracy, a składka w rezultacie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. W orzecznictwie rozstrzygnięto nadto, że nadmierne podwyższenie wynagrodzenia pracownika może być - w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych - ocenione jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 191).

Z tych względów, nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.